

1. زبان اسمبلی چیست؟

زبان اسمبلی یک زبان برنامه‌نویسی سطح پایین است که مستقیماً با سخت‌افزار در تعامل است. این زبان به صورت دستورات متنی ساده طراحی شده که هر دستور معمولاً متناظر با یک دستور زبان ماشین خاص است. اسمبلی به برنامه‌نویسان اجازه می‌دهد کدهای سریع‌تر و بهینه‌تر برای سخت‌افزار خاص بنویسند.

2. مزایا و معایب زبان اسمبلی را بنویسید:

◦ مزایا:

- سرعت بالای اجرا.
- دسترسی مستقیم به سخت‌افزار.
- استفاده بهینه از منابع سیستم.
- قابلیت نوشتن برنامه‌های کوچک و کارآمد.

◦ معایب:

- پیچیدگی و دشواری درک و یادگیری.
- وابستگی به معماری سخت‌افزار.
- زمان‌بر بودن برنامه‌نویسی.
- سختی نگهداری و اشکال‌زدایی.

3. چهار معماری کامپیوتر رایج و زبان‌های اسمبلی مناسب آن‌ها را نام ببرید؟

◦ **x86:** زبان اسمبلی. x86

◦ **ARM:** زبان اسمبلی. ARM

◦ **MIPS:** زبان اسمبلی. MIPS

◦ **PowerPC:** زبان اسمبلی. PowerPC

4. عموماً چه برنامه‌هایی را به زبان اسمبلی می‌نویسند؟

- برنامه‌های سطح پایین مانند درایورهای سخت‌افزار.
- سیستم‌های عامل و بخش‌هایی از کرنل.
- برنامه‌هایی که نیاز به سرعت بالا دارند، مثل الگوریتم‌های پردازش سیگنال یا بازی‌های ویدیویی.

5. از زبان‌های اسمبلی غالباً در چه حوزه‌ای استفاده می‌شود؟

- برنامه‌نویسی سیستم‌ها.
- توسعه نرم‌افزارهای نهفته. (Embedded Systems)
- دیباگینگ و تحلیل نرم‌افزار.
- توسعه نرم‌افزارهای وابسته به سخت‌افزار خاص.

6. تفاوت Compiler و Interpreter چیست؟

- **Compiler کامپایلر:** (کد منبع را به صورت کامل به زبان ماشین ترجمه می‌کند و فایل اجرایی تولید می‌کند. سرعت اجرای برنامه بالاست، زیرا ترجمه قبلاً انجام شده است.
  - **Interpreter مفسر:** (کد منبع را خط به خط اجرا می‌کند و مستقیماً ترجمه را انجام می‌دهد. سرعت اجرا پایین‌تر است زیرا ترجمه هم‌زمان با اجرا انجام می‌شود.
-

7. Linker چیست و چه کاری انجام می‌دهد؟

- **Linker** برنامه‌ای است که فایل‌های شیء (Object Files) را با هم ترکیب کرده و یک فایل اجرایی تولید می‌کند. این ابزار کدهای کتابخانه‌ها را نیز به برنامه متصل می‌کند.
-

8. Object File چیست و شامل چه محتوایی می‌باشد؟

- فایل شیء (Object File) فایل خروجی تولیدشده توسط کامپایلر است. این فایل شامل کد ماشین، داده‌ها و اطلاعات لازم برای اتصال (Linking) است.
-

9. تبدیل اعداد از مبنای 10 به مبنای 2، 8 و 16 با مثال:

- عدد 25:
    - مبنای 2: 11001
    - مبنای 8: 31
    - مبنای 16: 19
-

10. تبدیل اعداد از مبنای 2، 8 و 16 به 10 با مثال:

- عدد 11001 (مبنای 2): 25
  - عدد 31 (مبنای 8): 25
  - عدد 19 (مبنای 16): 25
-

11. تفاوت سیستم کدگذاری ASCII و Unicode چیست؟

- **ASCII:** از 7 یا 8 بیت استفاده می‌کند و 128 یا 256 کاراکتر را پوشش می‌دهد.
  - **Unicode:** از 16، 32 یا بیشتر بیت استفاده می‌کند و هزاران کاراکتر از زبان‌های مختلف دنیا را شامل می‌شود
-

12. تفاوت کامپیوترهای RISC و CISC چیست؟

- **RISC (Reduced Instruction Set Computer):** دستورات ساده و سریع؛ مناسب برای پردازش‌های سبک.
  - **CISC (Complex Instruction Set Computer):** دستورات پیچیده‌تر؛ نیاز به سخت‌افزار قوی‌تر.
-

13. حافظه Register چیست و چه کاربردی دارد؟

- رجیستر حافظه‌ای کوچک و سریع در پردازنده است که داده‌های موقت و متغیرها را ذخیره می‌کند.
-

14. Flag Register چیست؟ عملکرد هر یک از بیت‌های Flag را بیان کنید؟

Flag Register یا ثبات پرچم در پردازنده‌ها بخشی از ثبات‌ها است که وضعیت‌های خاصی از عملیات حسابی و منطقی را ذخیره می‌کند. این ثبات به‌طور معمول شامل چند بیت است که هر کدام به یک حالت یا وضعیت مشخص اشاره دارند. این بیت‌ها توسط پردازنده تنظیم یا پاک می‌شوند تا نتایج عملیات‌ها را نشان دهند و در تصمیم‌گیری‌های برنامه مانند پرش شرطی استفاده شوند.

ساختار و عملکرد بیت‌های اصلی: Flag Register

Flag Register در پردازنده‌های مختلف مانند x86 یا ARM ساختار متفاوتی دارد، اما در معماری x86، رایج‌ترین بیت‌های آن عبارتند از:

1. Carry Flag (CF)

- **وظیفه:** این بیت نشان‌دهنده سرریز (Carry) در عملیات جمع و یا قرض گرفتن در عملیات تفریق است.
- **مقدار:**
  - اگر سرریز وجود داشته باشد: 1
  - در غیر این صورت: 0

2. Parity Flag (PF)

- **وظیفه:** نشان‌دهنده زوج یا فرد بودن تعداد بیت‌های 1 در نتیجه عملیات است.
- **مقدار:**
  - اگر تعداد بیت‌های 1 زوج باشد: 1
  - اگر فرد باشد: 0

3. Auxiliary Carry Flag (AF)

- وظیفه: نشان‌دهنده سرریز از بیت 3 به بیت 4 در عملیات BCD (Binary-Coded Decimal).

- کاربرد: در عملیات‌های دهدهی.

4. Zero Flag (ZF)

- وظیفه: مشخص می‌کند که نتیجه عملیات صفر شده است یا خیر.

- مقدار:

- اگر نتیجه صفر باشد: 1

- در غیر این صورت: 0

5. Sign Flag (SF)

- وظیفه: نشان‌دهنده علامت نتیجه عملیات است.

- مقدار:

- اگر نتیجه منفی باشد (بیت بیشترین ارزش 1 باشد): 1

- اگر مثبت باشد: 0

6. Overflow Flag (OF)

- وظیفه: نشان‌دهنده سرریز در عملیات محاسباتی است، زمانی که نتیجه خارج از بازه قابل نمایش در قالب مکمل 2 باشد.

- مقدار:

- اگر سرریز وجود داشته باشد: 1

- در غیر این صورت: 0

7. Interrupt Enable Flag (IF)

- وظیفه: فعال یا غیرفعال کردن وقفه‌ها.

- مقدار:

- اگر وقفه‌ها فعال باشند: 1

- اگر غیرفعال باشند: 0

8. Direction Flag (DF)

- وظیفه: تعیین جهت پردازش داده‌ها در دستورهای مربوط به رشته.

- مقدار:

- اگر مقدار 1 باشد، پردازش از انتها به ابتدا (کاهشی).

- اگر مقدار 0 باشد، پردازش از ابتدا به انتها (افزایشی).

9. Trap Flag (TF)

- وظیفه: فعال کردن حالت Debug با Single-step.
- کاربرد: برای بررسی خط به خط کد.

---

15. عملکرد ثبات‌های عمومی EAX ، EBX ، ECX و EDX چیست؟

- **EAX:** برای عملیات اصلی و ذخیره نتایج.
- **EBX:** برای آدرس‌دهی.
- **ECX:** به عنوان شمارنده.
- **EDX:** برای عملیات تقسیم یا چندگانه.

---

16. عملکرد عملگرهای محاسباتی add ، sub ، mul و div با مثال:

- **add:** جمع.
مثال: $\text{add eax, 5} \rightarrow \text{eax} = \text{eax} + 5$
- **sub:** تفریق.
مثال: $\text{sub eax, 5} \rightarrow \text{eax} = \text{eax} - 5$
- **mul:** ضرب.
مثال: $\text{mul eax, 5} \rightarrow \text{eax} = \text{eax} * 5$
- **div:** تقسیم.
مثال: $\text{div eax, 5} \rightarrow \text{eax} = \text{eax} / 5$

---

17. عملکرد دستور cbw با مثال:

- دستور **cbw** علامت یک مقدار 8 بیتی را به مقدار 16 بیتی گسترش می‌دهد.
مثال: اگر $\text{AL} = -5$ ، پس از اجرای **cbw** ، $\text{AX} = -5$.

---

18. دستور LEA چه کاری انجام می‌دهد؟

- دستور **LEA (Load Effective Address)** آدرس مؤثر یک متغیر یا داده را در یک رجیستر ذخیره می‌کند.

---

19. عملکرد دستور inc و dec با مثال:

- **inc:** افزایش مقدار.
مثال: $\text{inc eax} \rightarrow \text{eax} = \text{eax} + 1$

- **dec:** کاهش مقدار.
مثال: `dec eax` → `eax = eax - 1`

20. دستور XCHG چه کاری انجام می‌دهد؟

- **XCHG:** مقادیر دو رجیستر را با هم تعویض می‌کند.
مثال: `xchg eax, ebx` → مقدار `ebx` و `eax` جابجا می‌شوند.

21. در یک برنامه ساده عملکرد دستور `cmp` و یکی از ساختارهای جهش (`jump`) را بیان کنید؟

دستور: CMP

دستور CMP دو مقدار را با هم مقایسه می‌کند. این مقایسه منجر به تنظیم فلگ‌ها (**Flags**) در رجیستر وضعیت پردازنده می‌شود، اما هیچ تغییری روی مقادیر اصلی ایجاد نمی‌کند. این فلگ‌ها مشخص می‌کنند که نتیجه مقایسه به چه صورت بوده است (مثلاً یکی بزرگ‌تر است، برابرند، یا یکی کوچک‌تر است).

CMP operand1, operand2

ساختار جهش: (Jump)

دستورات جهش برای تغییر جریان اجرای برنامه استفاده می‌شوند. یکی از دستورهایی که کاربرد **JMP** (**Jump**) است که اجرای برنامه را به آدرس مشخصی منتقل می‌کند.

توضیح عملکرد CMP و یک جهش (مانند: JE)

1. **CMP:** این دستور دو مقدار را مقایسه می‌کند و فلگ‌های مربوط به وضعیت (مانند `Zero Flag`) را تنظیم می‌کند.
2. **ساختار جهش: (Jump)** با توجه به نتیجه تنظیم فلگ‌ها، برنامه می‌تواند به آدرس خاصی بپرد (در اینجا از `JE` استفاده می‌شود).

این برنامه دو عدد را با هم مقایسه می‌کند و اگر برابر باشند، پیام "برابرند" را نمایش می‌دهد.

```
section .data
    msg db "Numbers are equal!", 0Ah ; پیام مقادیر برابر
    msg_len equ $ - msg ; طول پیام

section .text
    global _start
```

_start:

mov eax, 5 ; مقدار اول

mov ebx, 5 ; مقدار دوم

cmp eax, ebx ; مقایسه مقدار اول با مقدار دوم

je equal ; به برجست equal اگر برابر بودند، به برجست

اگر مقادیر برابر نبودند، برنامه در این مثال هیچ کاری نمی‌کند

equal:

mov edx, msg_len ; طول پیام

mov ecx, msg ; آدرس پیام

mov ebx, 1 ; چاپ روی استاندارد خروجی

mov eax, 4 ; شماره فراخوان سیستمی برای نوشتن

int 0x80 ; فراخوانی سیستم برای چاپ

پایان برنامه

mov eax, 1 ; شماره فراخوان سیستمی برای خروج

xor ebx, ebx ; مقدار بازگشتی صفر

int 0x80 ; فراخوانی سیستم برای خروج

تحلیل برنامه:

1. `mov eax, 5` و `mov ebx, 5` دو مقدار برای مقایسه در رجیسترها بارگذاری می‌شوند.

2. `cmp eax, ebx`:

○ مقدار `ebx` با `eax` مقایسه می‌شوند.

○ اگر `eax == ebx`، فلگ Zero روشن می‌شود.

3. `je equal`:

○ اگر فلگ Zero روشن باشد (مقادیر برابر باشند)، اجرای برنامه به برجست `equal` می‌برد.

4. در برجست `equal` پیام "Numbers are equal!" چاپ می‌شود.

22. برنامه‌ای برای چاپ یک Message بر روی Screen:

section .data

msg db "Hello, World!", 0Ah ; Ah = newline(

؛ طول پیام msg - \$


```

section .text

global _start

_start:

; تنظیم پارامترهای فراخوانی سیستم
mov eax, 4 ; شماره فراخوان سیستمی برای نوشتن (sys_write)
mov ebx, 1 ; شماره فایل دیسکریپتور (1 = استاندارد خروجی)
mov ecx, msg ; آدرس پیام
mov edx, msg_len ; طول پیام
int 0x80 ; فراخوانی سیستم

; پایان برنامه

mov eax, 1 ; شماره فراخوان سیستمی برای خروج (sys_exit)
xor ebx, ebx ; مقدار بازگشتی صفر
int 0x80 ; فراخوانی سیستم

```

توضیحات برنامه:

1. بخش داده‌ها: (section .data)

- پیام مورد نظر ("Hello, World!") در بخش داده‌ها تعریف شده است.
- طول پیام با استفاده از دستور `equ` محاسبه می‌شود.

2. بخش کد: (section .text)

- در رجیستر `eax` شماره فراخوان سیستم برای نوشتن (`sys_write`) قرار می‌گیرد.
- `ebx` شماره فایل دیسکریپتور (1 برای استاندارد خروجی) تنظیم می‌شود.
- `ecx` آدرس پیام و `edx` طول پیام را نگه می‌دارند.

3. int 0x80:

- این دستور باعث اجرای فراخوانی سیستم می‌شود و پیام روی صفحه چاپ می‌شود.

4. پایان برنامه:

- شماره فراخوان سیستم برای خروج (`sys_exit`) در `eax` تنظیم می‌شود.
- برنامه با مقدار بازگشتی صفر خاتمه می‌یابد.

23. برنامه ای بنویسید که یک عدد را بر حسب متر از صفحه کلید خوانده و به سانتیمتر تبدیل نماید؟

.MODEL SMALL

.STACK 100h

.DATA

message1 DB 'Enter length in meters'\$:

message2 DB 13, 10, 'Length in centimeters'\$:

inputNum DB ؟ : ذخیره ورودی کاربر

result DW ؟ : ذخیره نتیجه (سانتی متر)

.CODE

MAIN PROC

؛ تنظیم سگمنت دیتا

MOV AX, @DATA

MOV DS, AX

؛ نمایش پیام درخواست ورودی

LEA DX, message1

MOV AH, 9

INT 21h

؛ دریافت ورودی کاربر

MOV AH, 1

INT 21h

؛ تبدیل کاراکتر به عدد 0-9 : SUB AL, 30h

MOV BL, AL ; ذخیره عدد در BL

؛ محاسبه سانتی متر (عدد * 100)

MOV AL, BL

MOV CL, 100

MUL CL ; AX به نتیجه در 100 * AL

MOV result, AX

؛ نمایش پیام نتیجه

LEA DX, message2

MOV AH, 9

INT 21h

; تبدیل و نمایش عدد

MOV AX, result

CALL PRINT_NUM ; نمایش عدد

; پایان برنامه

MOV AH, 4Ch

INT 21h

; زیرروال نمایش عدد

PRINT_NUM PROC

PUSH AX

XOR CX, CX

ConvertToString:

XOR DX, DX

MOV BX, 10

DIV BX ; DX، باقی‌مانده در AX -> خارج قسمت در AX / 10 ;

ADD DL, '0'

PUSH DX

INC CX

TEST AX, AX

JNZ ConvertToString

DisplayResult:

POP DX

MOV AH, 2

INT 21h

LOOP DisplayResult

POP AX

RET

PRINT_NUM ENDP

MAIN ENDP

END MAIN

24. برنامه ای بنویسید که دو عدد را از ورودی دریافت کرده سپس حاصل جمع آنها را چاپ نماید؟

section .data

prompt1 db "Enter first number: ", 0

prompt2 db "Enter second number: ", 0

result db "Sum: ", 0

section .bss

num1 resb 4

num2 resb 4

section .text

global _start

_start:

خواندن عدد اول:

mov eax, 4

mov ebx, 1

mov ecx, prompt1

mov edx, 20

int 0x80

mov eax, 3

mov ebx, 0

mov ecx, num1

mov edx, 4

int 0x80

خواندن عدد دوم:

mov eax, 4

mov ebx, 1

mov ecx, prompt2

mov edx, 20

```
int 0x80
```

```
mov eax, 3
```

```
mov ebx, 0
```

```
mov ecx, num2
```

```
mov edx, 4
```

```
int 0x80
```

جمع دو عدد :

```
mov eax, dword [num1]
```

```
add eax, dword [num2]
```

نمایش نتیجه :

```
mov eax, 4
```

```
mov ebx, 1
```

```
mov ecx, result
```

```
mov edx, 10
```

```
int 0x80
```

خروج :

```
mov eax, 1
```

```
xor ebx, ebx
```

```
int 0x80
```

25. برنامه ای بنویسید که دو عدد را از ورودی دریافت کرده سپس حاصل ضرب آنها را چاپ نماید؟

```
section .data
```

```
prompt1 db "Enter first number: ", 0
```

```
prompt2 db "Enter second number: ", 0
```

```
result db "Product: ", 0
```

```
section .bss
```

```
num1 resb 4
```

```
num2 resb 4
```

```
section .text
```

```
global _start
```

```
_start:
```

```
    خواندن عدد اول ;
```

```
    mov eax, 4
```

```
    mov ebx, 1
```

```
    mov ecx, prompt1
```

```
    mov edx, 20
```

```
    int 0x80
```

```
    mov eax, 3
```

```
    mov ebx, 0
```

```
    mov ecx, num1
```

```
    mov edx, 4
```

```
    int 0x80
```

```
    خواندن عدد دوم ;
```

```
    mov eax, 4
```

```
    mov ebx, 1
```

```
    mov ecx, prompt2
```

```
    mov edx, 20
```

```
    int 0x80
```

```
    mov eax, 3
```

```
    mov ebx, 0
```

```
    mov ecx, num2
```

```
    mov edx, 4
```

```
    int 0x80
```

```
    ضرب دو عدد ;
```

```
    mov eax, dword [num1]
```

```
    imul eax, dword [num2]
```

نمایش نتیجه ;

mov eax, 4

mov ebx, 1

mov ecx, result

mov edx, 10

int 0x80

خروج ;

mov eax, 1

xor ebx, ebx

int 0x80